

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

[drwy e-bost]

Cyfeirnod: 4037A2024

Dyddiad cyhoeddi: 5 Chwefror 2024

Ffôn / Phone: 029 2032 0500

Ffacs / Fax: 029 2032 0600

Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660
post@archwilio.cymru / info@audit.wales

- I: Cyfarwyddwyr Cyllid y GIG
Cadeiryddion pwyllgorau archwilio'r GIG
Ysgrifenyddion Bwrdd y GIG
Aelodau o Grŵp Cyfrifeg Technegol y GIG
Hywel Jones – Cyfarwyddwr Cyllid y GIG Llywodraeth Cymru
John Evans – Llywodraeth Cymru
Jacqui Salmon – Llywodraeth Cymru

Annwyl gydweithiwr

GIG – Archwilio Cyfrifon 2023-24

- 1 Cyn bo hir, byddwn yn dechrau ar ein gwaith archwilio cyfrifon ar gyfer holl gyrff y GIG. Felly, rydym yn cymryd y cyfle i ysgrifennu atoch gyda gwybodaeth bwysig am sut y byddwn yn cynnal eich archwiliad 2023-24.
- 2 Yn y llythyr hwn, byddwn yn ystyried y canlynol:
 - yr amserlen archwilio arfaethedig ar gyfer 2023-24;
 - adolygiad o archwiliada cyfrifon 22-23;
 - diweddariad ar ffioedd archwilio; ac
 - edrychwn ymlaen at faterion allweddol sy'n effeithio ar gyfrifon 2023-24 a datblygiadau eraill.

Yr amserlen archwilio arfaethedig ar gyfer 2023-24

- 3 Ysgrifennom atoch ym mis Mawrth 2023 yn nodi ein hamserlen arfaethedig ar gyfer 2022-23 ynghyd â'n rhesymeg. Rydym yn nodi amserlen arfaethedig a oedd yn adlewyrchu:

Tudalen 1 o 10 – GIG – Archwilio Cyfrifon 2022-23 - Cysylltwch â ni yn Gymraeg neu Saesneg / cysylltwch â ni'n Gymraeg neu'n Saesneg.

- yr adnodd ychwanegol sydd ei angen i weithredu ein dull archwilio newydd wedi'i yrru gan ISA 315 (DU) Nodi ac Asesu Risgiau Camddatganiad Perthnasol (Diwygiwyd Gorffennaf 2020);
 - yr oedi a gawsom wrth gwblhau cyfrifon Llywodraeth Leol 2021-22 a oedd mewn rhai achosion yn rhedeg ymhell y tu hwnt i 31 Mawrth 2023; a
 - y prinder byd-eang o weithwyr archwilio a chyllid proffesiynol, a effeithiodd ar ein gallu i recriwtio a chadw staff cymwys.
- 4 Gan ystyried yr uchod, gwnaethom gynnig y dyddiadau cau ardystio archwilio canlynol:
- Archwilio Cyfrifon 2022-23 – ardystio erbyn 31 Gorffennaf 2023;
 - Archwilio Cyfrifon 2023-24 – ardystio erbyn 30 Mehefin 2024; a
 - Archwilio Cyfrifon 2024-25 – ardystio erbyn 15 Mehefin 2025.
- 5 Rydym yn ddiolchgar am gefnogaeth cydweithwyr ym mhob corff GIG, a alluogodd holl archwiliadau 2022-23 ac eithrio un Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) i gael ei ardystio erbyn y dyddiad targed arfaethedig sef 31 Gorffennaf 2023.
- 6 Rydym bellach wedi ailasesu'r sefyllfa ar gyfer archwiliad cyfrifon 2023-24. Mae ein sefyllfa wedi gwella y llynedd. Rydym wedi gwneud cynnydd yn ymgorffori'r fethodoleg archwilio newydd ac rydym ymhellach ymlaen gyda'n harchwiliad o Lywodraeth Leol eleni na'r llynedd. Fodd bynnag, rydym yn dal i ddadlau â heriau recriwtio a chadw sy'n golygu nad ydym yn rhagweld gallu bodloni ein dyddiad cau ardystio archwilio gwreiddiol ar gyfer archwiliad cyfrifon 2023-24 ar 30 Mehefin 2024 (fel yr uchod).
- 7 Felly, rydym yn cynnig y dyddiadau cau ardystio archwilio diwygiedig canlynol:
- Archwilio Cyfrifon 2023-24 – ardystio erbyn 15 Gorffennaf 2024; ac
 - Archwilio Cyfrifon 2024-25 – ardystio erbyn 15 Mehefin 2025.
- 8 Fel y gwelwch o'r uchod, ein bwriad yw dal i geisio gweithio i'n hamserlen wreiddiol ar gyfer archwilio cyfrifon 2024-25. Credwn fod hyn yn gyraeddadwy pan fyddwn yn ystyried mai hon fydd ein trydedd flwyddyn yn cyflwyno archwiliadau o dan ein dull newydd a ddylai gynhyrchu effeithlonrwydd. Wedi dweud hynny, nid yw cyflawni'r amserlen ar gyfer 2024-25 heb ei heriau, yn enwedig os yw amodau'r farchnad yn parhau o ran recriwtio a chadw archwilwyr cymwys.

- 9 Rydym yn cydnabod, ar gyfer archwilio cyfrifon 2023-24, fod ein dyddiad cau ychydig yn hwyrach nag y byddai llawer o gyrff yn ei hoffi, ond credwn ei bod yn bwysig gosod amserlenni realistig o ystyried ein safbwynt presennol a rhybuddio'r Gwasanaeth am ein cynigion cyn gynted ag y bo modd.
- 10 Byddwn yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a thimau cyllid y GIG dros y misoedd nesaf i gytuno ar yr union amseriadau ar gyfer cyflwyno cyfrifon drafft. Mae'n anochel y bydd materion logistaidd i'w hystyried ym mhob corff, ac rydym yn ymwybodol o'r angen i'w hystyried ar ddyddiadau'r Pwyllgor Archwilio, Bwrdd a'r Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol (CCB), yn enwedig gan fod yn rhaid i Fyrddau lechyd ac Ymddiriedolaethau gynnal Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn yn unol â'r Rheolau Sefydlog.
- 11 O ran yr archwiliad Cronfeydd Elusennol neu'r archwiliad annibynnol, rydym yn bwriadu cwblhau'r rhain erbyn y dyddiad cau a bennwyd gan y Comisiwn Elusennau.

Adolygiad o archwiliad cyfrifon 2022-23

- 12 Cynhaliwyd ein harchwiliadau o gyfrifon y GIG ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Safon Archwilio ddiwygiedig, ISA 315. Wrth gynllunio ein harchwiliad mewn Cyrff lechyd unigol, roedd yn ofynnol i ni ymgymryd â gweithdrefnau asesu risg manylach a helaeth i nodi risgiau camdatganiad perthnasol a datblygu dull archwilio a gynlluniwyd i fynd i'r afael â'r risgiau hynny.
- 13 Cafodd y safon ddiwygiedig hon effaith sylweddol a phellgyrhaeddol ar ein methodoleg archwilio, ac rydym yn ddiolchgar i'r Timau Cyllid am eu hymgysylltiad a'r gefnogaeth a ddarparwyd ganddynt i'n timau archwilio.
- 14 Ardystiwyd pob archwiliad ac eithrio un Bwrdd lechyd Lleol (BILI) gan y dyddiad ardystio gweinyddol y cytunwyd arno - 31 Gorffennaf 2023. Roedd yr oedi ar gyfer y BILI terfynol o ganlyniad i faterion a gododd yn ystod yr archwiliad. Ardystiwyd holl gyrff y GIG cyn dyddiad cau statudol y GIG sef pedwar mis ar ôl cyflwyno'r cyfrifon drafft (dechrau Medi 2023).
- 15 O ran ein barn a'n hadroddiadau archwilio, ni chafodd yr un o Ymddiriedolaethau'r GIG nac Awdurdodau lechyd Strategol unrhyw gymwysterau. Roedd gan bob un ac eithrio un o'r BILI gymwysterau rheoleidd-dra am dorri dyletswydd torri. Yn ogystal, roedd gan nifer o'r BILI adroddiad sylweddol am fethu â chyflawni'r ail ddyletswydd ariannol (diffyg cynllun ariannol cymeradwy). Gellir gweld crynodeb o'n barn a'n hadroddiadau GIG yn **Atodiad 1**.

- 16 Roedd 2022-23 yn flwyddyn heriol yn dechnegol oherwydd prisiad pumedol ystâd y GIG a gweithredu'r safon brydlesu newydd - Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol (IFRS) 16. O ganlyniad, gwnaethom nodi addasiadau archwilio mwy wedi'u haddasu a heb eu haddasu nag mewn blynyddoedd blaenorol. Gwnaethom hefyd barhau i weld addasiadau archwilio yn ofynnol i ddatgeliadau adroddiadau am dâl, ynghyd â materion yn ymwneud â chymeradwyo tâl uwch swyddogion. Mewn llawer o achosion, gwnaethom hefyd nodi materion gyda balansau taladwy diwedd blwyddyn a gynyddodd brofion archwilio. Byddwn yn parhau i weithio gyda chyrrff unigol a gwneud argymhellion ar gyfer gwella.
- 17 Gwnaethom gynnal nifer o gyfarfodydd gyda grwpiau cyllid allweddol y GIG yn ystod y flwyddyn ac rydym yn bwriadu parhau â'r cyfarfodydd hyn wrth symud ymlaen. Yn benodol, croesawom ein gwahoddiad i gwrdd â Chadeiriau y Pwyllgor Archwilio a Risg fel grŵp a byddem yn awyddus i wneud hynny eto eleni.

Y wybodaeth ddiweddaraf am ffioedd archwilio

- 18 O ganlyniad i ISA 315, roedd y dull archwilio diwygiedig a ddefnyddiwyd yn 2022-23 yn gofyn i ni gyflogi staff mwy profiadol, cymwys yn broffesiynol, ar yr archwiliadau, gan arwain at y cynnydd mwy na'r arfer yn eich ffi archwilio y llynedd. Amcangyfrifwyd y byddai'r cynnydd mewn ffioedd sy'n ofynnol i gefnogi'r gwaith o weithredu'r dull newydd hwn oddeutu 10.2%. Yn ogystal, gwnaethom hefyd ddefnyddio cynnydd o 4.8% mewn ffioedd y llynedd mewn perthynas â chwyddiant gan arwain at gynnydd cyfartalog mewn ffioedd cyfunol o 15%.
- 19 Ar ôl cwblhau ein harchwiliadau 2022-23, gwnaethom gychwyn adolygiad ffioedd fel rhan o'n proses ddysgu ôl-brosiect. I grynhoi, daethom i'r casgliad nad oedd y codiad penodol o 10.2% i gefnogi gweithredu'r safon archwilio ddiwygiedig yn eithaf digonol ar draws holl archwiliadau y GIG. Cyfanswm y gorwariant costau archwilio pellach ar gyfer archwiliadau'r GIG oedd 10.1%, sy'n cyfateb i £234,000.
- 20 Gan gydnabod y pwysau cost sy'n gyffredin ledled GIG Cymru, rydym wedi penderfynu peidio ag anfonebu am y gorrediadau hyn lle nad oedd unrhyw faterion sylweddol yn codi yn ystod y broses archwilio. Mae hyn yn golygu y byddwn yn amsugno gorwariant o dros £100,000. Mae ein gallu i amsugno'r gorrediadau hyn wedi bod yn bosibl eleni trwy nodi arbedion 'unwaith ac am byth' ychwanegol yn fewnol ac ni ddylid ei ystyried yn gynsail ar gyfer y blynyddoedd i ddod.
- 21 O ran eleni, mae ein Cynllun Ffioedd ar gyfer 2024-25 bellach ar gael Cynllun Ffioedd 2024-25 | [Archwilio Cymru](#). Mae ein cyfraddau ffioedd yn cynyddu 6.4%

ar gyfartaledd y flwyddyn nesaf. Darperir rhywfaint o gyd-destun pellach yn rhagair yr ymgynghoriad, ond rydym wedi ymgorffori'r neges allweddol yn y llythyr hwn.

- 22 Fel gweddill y sector cyhoeddus, rydym yn wynebu pwysau sylweddol ar gostau staff. Fel y nodwyd uchod, mae'r rheini'n cael eu gwaethygu gan brinder bydeang o weithwyr archwilio a chyllid proffesiynol, yr ydym yn eu gweld yn cael eu hadlewyrchu yn ein gallu i recriwtio a chadw staff cymwys.
- 23 Mae'n bwysig ein bod yn gwneud popeth o fewn ein gallu i fynd i'r afael â'r heriau recriwtio a chadw os ydym am barhau i gyflwyno terfynau amser archwilio yn unol â'r amserlen ddiwygiedig a nodir uchod. Er mwyn helpu i wrthbwyso costau staff cynyddol, rydym yn gwneud penderfyniadau anodd i leihau ein gwariant nad yw'n staff. Rydym wedi symud i swyddfeydd llai, rhatach yn Ne a Gogledd Cymru, wedi lleihau ein costau teithio a'n costau cysylltiedig yn sylweddol, ac wedi dileu lwfansau ariannol a dalwyd yn flaenorol i staff.
- 24 Mae'n werth nodi bod ffioedd archwilio wedi cynyddu'n sylweddol ar draws y proffesiwn archwilio cyfan mewn ymateb i bwysau rheoleiddio, safonau archwilio newydd (gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ISA 315) a chostau staff cynyddol. Mae'r tabl yn **Atodiad 2** yn crynhoi cyfraddau Penodi Archwilio'r Sector Cyhoeddus (PSAA) cyfredol ac yna'n eu cymharu â chyfraddau ffioedd presennol Archwilio Cymru. Mae'r tabl yn dangos y newid sylweddol iawn yng nghyfraddau PSAA dros y pedair blynedd diwethaf (yn dilyn Adolygiad Redmond) ac yn tynnu sylw at y gwahaniaeth amlwg iawn rhwng cyfraddau llywodraeth leol cyfredol yn Lloegr a rhai Archwilio Cymru. Er ein bod yn canolbwyntio ar gyfraddau ffioedd o fewn yr arena llywodraeth leol, mae hyn yn arwydd o'r costau archwilio cynyddol dros y ffin.
- 25 Mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol na fydd y ffioedd a godir gennym yn fwy na'r gost lawn o arfer y swyddogaeth y mae'r ffi yn ymwneud â hi. Rydym yn pennu ein ffioedd archwilio yn seiliedig ar ein sail amcangyfrif o gostau, y gymysgedd sgiliau amcangyfrifedig ar gyfer gwaith archwilio a'r nifer amcangyfrifedig o ddiwrnodau sydd eu hangen i gwblhau'r gwaith. Nid ydym, ac ni allwn wneud elw o'n gwaith. Mae ein ffioedd wedi'u gosod ar lefel i adennill y gost lawn amcangyfrifedig ond dim mwy.
- 26 Rydym hefyd yn ymwybodol ein bod yn symud i ail flwyddyn ein dull archwilio a'n methodoleg newydd. Ar y sail ein bod yn fwy cyfarwydd â'r dull newydd, rydym yn disgwyl gweld rhywfaint o effeithlonrwydd. Fel y nodwyd uchod, gan fod ein ffioedd wedi'u gosod ar lefel i adennill y gost lawn yn unig, lle mae'r gost lawn yn llai na'r ffi amcangyfrifedig, byddwn yn rhoi ad-daliad i gyrff unigol. Yn y cyd-destun hwn, rydym yn parhau i fod yn benderfynol o leihau ffioedd archwilio wrth sicrhau bod ansawdd ein harchwiliad yn parhau i fodloni safonau trylwyr.

- 27 Bydd eich Cyfarwyddwr Ymgysylltu yn trafod y ffi arfaethedig ar gyfer eich archwiliad unwaith y bydd yr archwiliad yn dechrau a bod yr asesiad risg ar gyfer eich sefydliad wedi'i gwblhau.

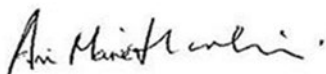
Edrych ymlaen at faterion allweddol sy'n effeithio ar archwiliad cyfrifon 2023-24 a datblygiadau eraill

- 28 Yn ogystal â myfyrio ar y llynedd, mae'n bwysig edrych ar rai o'r materion a allai effeithio ar gyfrifon 2023-24.
- 29 **Diffygion diwedd blwyddyn a ragwelir** – rydym yn ymwybodol o ddiffygion targed o £123 miliwn a osodwyd gan Lywodraeth Cymru ar draws y GIG cyfan a pha mor heriol fydd hyn i gyrff y GIG ei fodloni. O ystyried y disgwyliadau hyn, byddwn yn canolbwyntio ar rai meysydd, yn enwedig cronïadau a gwariant tua diwedd y flwyddyn.
- 30 O ran ein cyfrifoldebau archwilio ehangach, mae'r sefyllfa wedi ein hysgogi i barhau i ganolbwyntio ar themâu fel cynaliadwyedd ariannol, realaeth cynlluniau arbedion a'r angen parhaus i'r GIG ddarparu gwerth am arian. Ochr yn ochr â'r themâu hyn, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn rhoi pwysigrwydd sylweddol i weld safonau uchel o lywodraethu a rheolaeth ariannol a bydd yn parhau i daflu goleuni ac adrodd ar wendidau yn y meysydd hyn.
- 31 **Pwyntiau cyflog gweithredol** – mae hon wedi bod yn thema barhaus i'w harchwilio dros y blynyddoedd diwethaf lle talwyd cyflogau gweithredol yn ychwanegol at y pwynt cyflog diffiniedig a bennwyd gan Lywodraeth Cymru a lle na cheisiwyd na darparu cymeradwyaeth y Llywodraeth i wneud hynny. Bydd hyn eto yn faes ffocws fel rhan o'n gwaith archwilio ar yr adroddiad ar gydnabyddiaeth. Yn ogystal, treulir swm anghymesur o amser yn ceisio cysoni taliadau i gontractau cyflogaeth ar gyfer uwch staff. Yn gyffredinol, mae hwn yn faes lle gallai cyrff iechyd geisio gwella tystiolaeth archwilio.
- 32 **Newidiadau technegol eraill** – ar hyn o bryd, nid ydym yn rhagweld unrhyw faterion arwyddocaol newydd, ond byddwn yn parhau i gysylltu â Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (HSSG) a Grŵp Cyfrifo Technegol y GIG (TAG).
- 33 **Ailgyflwyno archwiliad interim** – ar gyfer 2022-23, ni wnaethom gymhwyso ychydig neu ddim archwiliad dros dro. Roedd hwn yn benderfyniad bwriadol oherwydd ein bod yn dechrau archwiliadau GIG yn llawer hwyrach na'n hamseroedd arferol. Wrth i ni geisio adfer ac o bosibl ddod â'r amserlen yn ôl, rydym yn rhagweld y byddwn yn symud yn ôl i archwiliad dros dro eleni. Gobeithio y bydd hyn yn tynnu pwysau oddi ar dimau Cyllid ac archwilio, yn

enwedig yn ystod y cyfnod archwilio terfynol a drefnwyd ar gyfer mis Mai a Mehefin 2024.

- 34 **Ansawdd data / Archwiliad â Chymorth Analytics (AAA)** – ers cylch archwilio 2020-21, rydym wedi bod yn defnyddio data cyfriflyfr cyffredinol a gafwyd gan Bartneriaeth Cydwasanaeth GIG Cymru (NWSSP) yn ein cais Archwilio â Chymorth Analytics i gefnogi ein gwaith archwilio. Mae hyn wedi gwireddu sawl mantais gydag archwilwyr yn cael mynediad mwy hygyrch ac amserol i'r data, gwell asesiadau risg ac awtomeiddio rhai profion archwilio. Fodd bynnag, rydym wedi nodi sawl proses aneffeithlon a rhwystrau i'n gweledigaeth o archwiliad sy'n cael ei yrru gan fwy o ddata, gan gynnwys:
- addasiadau a ddyfynnwyd ar bapurau gwaith nad ydynt yn cael eu postio drwy'r system ariannol ;
 - nifer o ddogfennau mapio a dulliau anghyson ar gyfer paratoi'r nodiadau unigol i'r cyfrifon; a
 - phapurau gwaith lluosog i gefnogi nodiadau unigol i'r cyfrifon.
- 35 I ddechrau, rydym yn gweithio gyda rhai cyrff peilot y GIG i geisio dileu'r materion hyn gyda'r disgwyliad y bydd yn creu manteision sylweddol i wella ansawdd data ac effeithlonrwydd arbed amser ar gyfer cyrff ac archwilwyr archwiliedig. Byddwn yn ymgysylltu â'r sector ar y datblygiadau hyn yn gynnar yn 2024.
- 36 Rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i weithio ar y cyd â chi i lywio'r heriau a nodir yn y llythyr hwn yn llwyddiannus, gan adeiladu ar ein profiadau a rennir. Byddwn yn sicrhau ein bod yn mynychu'r holl GIG perthnasol er mwyn trafod cynnwys y llythyr hwn gyda chi a byddwn yn trefnu cyfarfodydd gyda holl Gyfarwyddwyr Cyfarwyddwyr Cyllid ac Arweinwyr Pwyllgorau Archwilio y GIG i roi cyfle i chi gwrdd â phob un ohonom.
- 37 Diolch i chi a'ch tîm am weithio'n dda gyda ni.

Yn gywir

Ann-Marie Harkin
Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Archwilio

Atodiad 1 – Crynodeb o farn ac adroddiadau archwilio'r GIG ar gyfer 2022-23

Bwrdd Iechyd	Adroddiad Cymhwyster/Subs
Aneurin Bevan	Rheoleidd-dra Cymwysedig – torri dyletswydd ariannol gyntaf (egwyl)
Bae Abertawe	Rheoleidd-dra Cymwysedig – torri dyletswydd ariannol gyntaf (egwyl)
Powys	Rheoleidd-dra Cymwysedig – torri dyletswydd ariannol gyntaf (egwyl)
Caerdydd a'r Fro	Rheoleidd-dra Cymwysedig – torri dyletswydd ariannol gyntaf (egwyl) Adroddiad Sylweddol – methu â chytuno ar gynllun ariannol cymeradwy (ail ddyletswydd ariannol)
Cwm Taf	Rheoleidd-dra Cymwysedig – torri dyletswydd ariannol gyntaf (egwyl) Adroddiad Sylweddol – methu â chytuno ar gynllun ariannol cymeradwy (ail ddyletswydd ariannol)
Hywel Dda	Rheoleidd-dra Cymwysedig – torri dyletswydd ariannol gyntaf (egwyl) Adroddiad Sylweddol – methu â chytuno ar gynllun ariannol cymeradwy (ail ddyletswydd ariannol)
Betsi Cadwaladr	Barn Wir a Theg Gymwysedig – effaith ansicrwydd yn dod ymlaen o 21-22 (gwariant a thaladwy) Rheoleidd-dra Cymwysedig – taliad i gyfarwyddwr gweithredol dros dro uwchben graddfa gyflogau cymeradwy Llywodraeth Cymru heb ei gymeradwyo'n iawn. Adroddiad Sylweddol – methu â chytuno ar gynllun ariannol cymeradwy (2il ddyletswydd ariannol) Nodyn – dyletswydd ariannol cyntaf (mantoli'r cyfrifon) diamod
Felindre	Dim cymwysterau

Bwrdd Iechyd	Adroddiad Cymhwyster/Subs
Iechyd Cyhoeddus Cymru	Dim cymwysterau
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru	Dim cymwysterau
Iechyd a Gofal Digidol Cymru	Dim cymwysterau
Addysg a Gwella Iechyd Cymru	Dim cymwysterau

Atodiad 2 – Cymhariaeth o gyfraddau ffioedd cyfredol Penodi Archwilio Sector Cyhoeddus (PSAA) gydag Archwilio Cymru

Gradd	Cyfraddau ffioedd Archwilio Cymru	Cardiau Cyfradd Penodiadau Archwilio Sector Cyhoeddus (PSAA)	
		2023-24 £	2018-20 £
Partner / Cyfarwyddwr	168	414	132
Uwch Reolwr / Rheolwr	129	228	73
Arweinydd Archwilio	106	148	47
Arall	40 - 85	113	36

[by-email]

Reference: 4037A2024

Date issued: 5 February 2024

1 Capital Quarter
Tyndall Street
Cardiff / Caerdydd
CF10 4BZ

Tel / Ffôn: 029 2032 0500

Fax / Ffacs: 029 2032 0600

Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660

info@audit.wales / post@archwilio.cymru

To: NHS Directors of Finance
NHS Audit Committee Chairs
NHS Board Secretaries
Members of the NHS Technical Accounting Group
Hywel Jones – NHS Director of Finance Welsh Government
John Evans – Welsh Government
Jacqui Salmon – Welsh Government

Dear colleague

NHS – Audit of Accounts 2023-24

- 1 We will shortly commence our accounts audit work for all NHS bodies. We are therefore taking the opportunity to write to you with some important information on how we will undertake your 2023-24 audit.
- 2 Within this letter, we consider the following:
 - the proposed audit timetable for 2023-24;
 - a review of the 22-23 audit of accounts;
 - an update on audit fees; and
 - a look forward to key issues impacting on the 2023-24 accounts and other developments.

The proposed audit timetable for 2023-24

- 3 We wrote to you in March 2023 setting out our proposed timetable for 2022-23 coupled with our rationale. We set out a proposed timetable which reflected:

- the additional resource required to implement our new audit approach driven by ISA 315 (UK) Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement (Revised July 2020);
 - the delays we had experienced in completing the 2021-22 Local Government accounts which in some cases ran well beyond 31 March 2023; and
 - the global shortage of audit and finance professionals, which impacted on our ability to recruit and retain qualified staff.
- 4 Taking the above into account, we proposed the following audit certification deadlines:
- Audit of Accounts 2022-23 – certification by 31 July 2023;
 - Audit of Accounts 2023-24 – certification by 30 June 2024; and
 - Audit of Accounts 2024-25 – certification by 15 June 2025.
- 5 We are grateful for the support of colleagues in all NHS bodies, which enabled all 2022-23 audits except for one Local Health Board (LHB) to be certified by the proposed target date of 31 July 2023.
- 6 We have now reassessed the position for the 2023-24 audit of accounts. Our position has improved on last year. We have made progress embedding the new audit methodology and are further ahead with our audit of Local Government this year than last. However, we are still contending with recruitment and retention challenges which mean we do not envisage quite being able to meet our original planned audit certification deadline for the 2023-24 audit of accounts of 30 June 2024 (as per above).
- 7 We are therefore proposing the following revised audit certification deadlines:
- Audit of Accounts 2023-24 – certification by 15 July 2024; and
 - Audit of Accounts 2024-25 – certification by 15 June 2025.
- 8 As you can see from the above, our intention is to still try and work to our original timetable for the audit of accounts 2024-25. We believe this is achievable when we take into account it will be our third year delivering audits under our new approach which should generate efficiencies. That said, the achievement of the timetable for 2024-25 is not without its challenges, particularly if market conditions persist in respect of the recruitment and retention of qualified auditors.

- 9 We recognise that for the forthcoming audit of accounts 2023-24, our deadline is slightly later than many bodies would like but we believe it is important to set realistic timescales given our current position and alert the Service to our proposals as soon as practically possible.
- 10 We will be working closely with the Welsh Government and NHS finance teams over the next few months to agree the precise timings for submission of draft accounts. There will inevitably be logistical matters to take into account at each body, and we are conscious of the need to factor in Audit Committee, Board and Annual General Meeting (AGM) dates, particularly as Health Boards and Trusts must hold an AGM no later than 31 July each year as per Standing Orders.
- 11 In respect of the Charitable Funds audit or the independent examination, we intend to complete these by the deadline set by the Charities Commission.

Review of the 2022-23 audit of accounts

- 12 Our audits of NHS accounts for the year ended 31 March 2023 were carried out under revised Auditing Standard, ISA 315. In planning our audit at individual Health Bodies, we were required to undertake more detailed and extensive risk assessment procedures to identify the risks of material misstatement and to develop an audit approach designed to address those risks.
- 13 This revised standard had a significant and far-reaching impact on our audit methodology, and we are grateful to Finance Teams for their engagement and the support they provided to our audit teams.
- 14 All audits except for one Local Health Board (LHB) were certified by the agreed administrative certification date - 31 July 2023. The delay for the final LHB was as a result of issues arising during the audit. All NHS bodies were certified before the NHS statutory deadline which is four months after submission of the draft accounts (early September 2023).
- 15 With regards to our audit opinions and reports, none of the NHS Trusts or Strategic Health Authorities received any qualifications. All except one of the LHBs had regularity qualifications for breach of break-even duty. In addition, a number of the LHBs had a substantive report for a failure to meet the second financial duty (lack of an approved financial plan). A summary of our NHS opinions and reports can be seen in **Appendix 1**.
- 16 2022-23 was a technically challenging year due to the quinquennial valuation of the NHS estate and implementation of the new leasing standard - International Financial Reporting Standard (IFRS) 16. As a result, we identified more

adjusted and unadjusted audit adjustments than in previous years. We also continued to see audit adjustments being required to remuneration report disclosures, along with issues relating to the approval of senior officer remuneration. In many cases, we also identified issues with year-end payables balances which increased audit testing. We will continue to work with individual bodies and make recommendations for improvement.

- 17 We held a number of meetings with key NHS finance groups during the year and we intend to continue with these meetings going forward. In particular, we welcomed our invitation to meet with the Audit and Risk Committee Chairs as a group and would be keen to do so again this year.

Update on audit fees

- 18 As a result of ISA 315, the revised audit approach applied in 2022-23 required us to employ more experienced, professionally qualified, staff on the audits, resulting in the larger than usual increase in your audit fee last year. We estimated that fee increase required to support the implementation of this new approach would be around 10.2%. In addition, we also applied a 4.8% fee increase last year in respect of inflation resulting in a combined average fee increase of 15%.
- 19 On the completion of our 2022-23 audits, we initiated a fee review as part of our post-project learning process. In summary, we concluded that the specific uplift of 10.2% to support the implementation of the revised auditing standard was not quite sufficient across all NHS audits. The total amount of further audit cost overrun incurred on NHS audits amounted to 10.1% which is equivalent to £234,000.
- 20 Recognising the cost pressures prevalent across NHS Wales, we have decided not to invoice for these overruns where there were no significant issues arising during the audit process. This means that we will be absorbing overspends of over £100,000. Our ability to absorb these overruns has been made possible this year by identifying additional 'one-off' efficiencies internally and should not be seen as creating a precedent for future years.
- 21 In terms of this year, our Fee Scheme for 2024-25 is now available [Fee Scheme 2024-25 | Audit Wales](#). Our fee rates are increasing on average by 6.4% next year. Some further context is provided in the consultation foreword, but we have incorporated the key message into this letter.
- 22 Like the rest of the public sector, we are facing significant staff cost pressures. As stated above, those are exacerbated by a global shortage of audit and

finance professionals, which we are seeing reflected in our ability to recruit and retain qualified staff.

- 23 It is important that we do all that we can to address the recruitment and retention challenges if we are to continue to bring audit deadlines forward in accordance with the revised timetable set out above. To help offset increasing staff costs, we are taking difficult decisions to reduce our non-staff expenditure. We have moved to smaller, cheaper offices in both South and North Wales, have significantly reduced our travel and associated costs, and removed financial allowances previously paid to staff.
- 24 It is worth pointing out that audit fees have increased significantly across the whole audit profession in response to regulatory pressures, new auditing standards (including, but not limited to, ISA 315) and rising staff costs. The table in **Appendix 2** summarises current Public Sector Audit Appointment (PSAA) rates and then compares them to current Audit Wales fee rates. The table illustrates the very substantial change in PSAA rates over the past four years (following the Redmond Review) and highlights the very marked difference between current local government rates in England and those of Audit Wales. Whilst we are focusing on fee rates within the local government arena, this is indicative of the rising audit costs across the border.
- 25 Legislation requires that the fees we charge may not exceed the full cost of exercising the function to which the fee relates. We set our audit fees based on our estimated cost base, the estimated skills mix for audit work and the estimated number of days required to complete the work. We do not, and cannot, make a profit from our work. Our fees are set at a level to recover the estimated full cost but no more.
- 26 We are also mindful of us moving into the second year of our new audit approach and methodology. On the basis that we are more familiar with the new approach, we are expecting to see some level of efficiency. As stated above, as our fees are set at a level to only recover the full cost, where the full cost is less than the estimated fee, we will issue a refund to individual bodies. In this context, we remain determined to minimise audit fees whilst ensuring that our audit quality continues to meet rigorous standards.
- 27 Your Engagement Director will discuss the proposed fee for your audit once the audit commences and the risk assessment for your organisation has been completed.

A look forward to key issues impacting on the 2023-24 accounts audit and other developments

- 28 As well as reflecting on last year, it is important to have a look at some of the issues that could impact on the 2023-24 accounts.
- 29 **Projected year-end deficits** – we are mindful of the control total deficit of £123 million set by Welsh Government across the whole of the NHS and how challenging this will be for NHS bodies to meet. Given these expectations, we will focus on certain areas, particularly accruals and expenditure around year-end.
- 30 In terms of our wider audit responsibilities, the situation has prompted us to remain focused on themes such as financial sustainability, the realism of savings plans and the continued need for NHS to deliver value for money. Alongside these themes, the Auditor General for Wales places significant importance to seeing high standards of governance and financial management and will continue to shine a light and report on weaknesses in these areas.
- 31 **Executive salary pay points** – this has been a recurring theme for audit over the past few years where executive salaries have been paid over and above the defined salary point determined by the Welsh Government and where Government approval to do so has not been sought or provided. This again will be an area of focus as part of our audit work on the remuneration report. In addition, a disproportionate amount of time is spent seeking to reconcile payments to contracts of employment for senior staff. This is generally an area where health bodies could seek to improve audit evidence.
- 32 **Other technical changes** – at this point in time, we are not anticipating any new significant issues, but we will continue to liaise with Health and Social Services Group (HSSG) and the NHS Technical Accounting Group (TAG).
- 33 **Reintroduction of an interim audit** – for 2022-23, we applied little or no interim audit. This was a deliberate decision due to us commencing NHS audits much later than our normal timings. As we aim to recover and potentially bring the timetable back, we are envisaging moving back to an interim audit this year. This will hopefully take pressure off both Finance and audit teams, particularly during the final audit period scheduled for May and June 2024.
- 34 **Data quality / Analytics Assisted Audit (AAA)** – since the 2020-21 audit cycle, we have been using general ledger data obtained from the NHS Wales Shared Service Partnership (NWSSP) in our Analytics Assisted Audit application to support our audit work. This has realised several benefits with auditors having more accessible and timely access to the data, enhanced risk

assessments and automation of some audit tests. However, we have identified several inefficient processes and barriers to our vision of a more data driven audit, including:

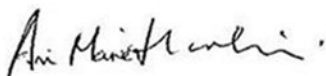
- adjustments cited on working papers not posted through the financial system;
- multiple mapping documents and inconsistent approaches for preparing the individual notes to the accounts; and
- multiple working papers to support individual notes to the accounts.

35 We are initially working with some pilot NHS bodies to try and eradicate these issues with the expectation that it will generate considerable benefits to improving data quality and time saving efficiencies for both audited bodies and auditors. We will engage with the sector on these developments during the early part of 2024.

36 We remain committed to working collaboratively with you to successfully navigate the challenges set out in this letter, building on our shared experiences. We will ensure we attend all the relevant NHS fora to discuss the content of this letter with you and will be arranging meetings with all NHS Directors of Finance and Audit Committee Chairs to provide you with an opportunity to meet with us all.

37 Thank you to you and your teams for working so well with us.

Yours sincerely

Ann-Marie Harkin
Executive Director Audit Services

Appendix 1 – A summary of NHS audit opinions and reports for 2022-23

Health Board	Qualification/Subs Report
Aneurin Bevan	Qualified Regularity – breach of first financial duty (break-even)
Swansea Bay	Qualified Regularity – breach of first financial duty (break-even)
Powys	Qualified Regularity – breach of first financial duty (break-even)
Cardiff & Vale	Qualified Regularity – breach of first financial duty (break-even) Substantive Report – failure to agree an approved financial plan (second financial duty)
Cwm Taf	Qualified Regularity – breach of first financial duty (break-even) Substantive Report – failure to agree an approved financial plan (second financial duty)
Hywel Dda	Qualified Regularity – breach of first financial duty (break-even) Substantive Report – failure to agree an approved financial plan (second financial duty)
Betsi Cadwaladr	Qualified True and Fair opinion – impact of uncertainty coming forward from 21-22 (expenditure and payables) Qualified Regularity – payment to interim executive director above WG approved pay scale not properly approved. Substantive Report – failure to agree an approved financial plan (second financial duty) Note – first financial duty (break-even) unqualified
Velindre	No qualifications
Public Health Wales	No qualifications

Health Board	Qualification/Subs Report
Welsh Ambulance Services NHS Trust	No qualifications
Digital Health and Care Wales	No qualifications
Health Education and Improvement Wales	No qualifications

Appendix 2 – A comparison of current Public Sector Audit Appointment (PSAA) fee rates with Audit Wales

Grade	Audit Wales Fee Rates	Public Sector Audit Appointments (PSAA) Rate Cards	
	2023-24 £	2023-24 £	2018-20 £
Partner / Director	168	414	132
Senior Manager / Manager	129	228	73
Audit Lead	106	148	47
Other	40 - 85	113	36